

ביאורים

בעולם ככלל וביהדות בפרט מייחסים ערך רב למספרים. אדם שיש לו דברים יקרים ואהובים מקפיד לספור אותם. כשרוצים לבטא שמישהו לא מייחס חשיבות לחברו, רגילים בלשון העם לומר: 'הוא לא סופר אותו'. ביהדות ישנה התייחסות מרובה למספרים. בתורה מצונו מפקדים שבהם מונים את האנשים, מצוות רבות שבהם הספירה מדויקת. כמו כן באירועים רבים בתנ"ך מקפידים לציין את המספר של המשתתפים באותו האירוע. המהר"ל מרבה לעסוק במספרים ובמשמעותם העמוקה. כאן עוסק המהר"ל בביאור שלושה מספרים: שבע, שמונה ועשר.

בית המקדש הוא מקום החיבור שבין השמים לבין הארץ. בו עם ישראל עובדים את הקב"ה והקב"ה משרה את שכינתו עליהם. השירה והנגינה שבו מבטאות את השמחה הגדולה שבעולם הזה בהיותו בשלמותו כאשר החיבור שבינו לבין הבורא שלם. מקומה של השמחה היא כאשר המציאות שלימה, כמו שאנו רואים שאדם שמרגיש שהוא שלם ולא חסר לו דבר הוא שמח יותר. המספר שבע הוא המספר שמבטא את העולם הזה, והוא גם המספר שמבטא ריבוי, וממילא כאשר יש ריבוי ללא חסרונות ישנה שלימות.

לפי זה מקבלים דברי חז"ל מימד נפלא של עומק. הנגינה והשמחה במקום חיבור שמים וארץ מבטאות את השלמות שבעולם הזה וממילא את השמחה שבו, וזה מה שלימדו אותנו חז"ל כשאמרו שכינור של בית המקדש של שבעה נימים.

מדרגת ימות המשיח גבוהה יותר. במדרגה זו מתגלית נקודה עליונה שהיא מעל העולם הזה ומכוחה מתאחדת כל המציאות של העולם הזה. הבורא ברא את העולם הזה מתוך מטרה שיגיע למטרות ומדרגות מסוימות. בכל יום אנו אומרים בקריאת שמע שה' הוא אחד, והוא מאחד את כל המציאות. מדרגה זאת, שבה יתגלה איך כל המציאות מאוחדת בבחינה עליונה המאחדת את הכל, שייכת דווקא לימות המשיח. למה שמעל לטבע. הוא שייך גם למספר שמונה, שמתייחס למדרגה שמעל הטבע. מסיבה זו חז"ל אמרו שהמשיח יבוא דווקא במוצאי השנה השביעית, ובכינורו של משיח יש שמונה נימין.

לאחר מכן, לעתיד לבוא, כאשר עם ישראל יזכו לעלות ולהתרום יותר ולהיות מרוממים לגמרי מהשעבוד לחומריות, הם יגיעו למדרגה המתאימה למספר עשר, המבטא סידרה חדשה של מספרים שאינה קשורה לספירה הקודמת, ולכן הוא מסמל את הקדושה הנבדלת.

הרחבות

• עניינו של משיח

יְתָאָחַד הָרְבוּי אֲשֶׁר הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה עַל יְדֵי הַמְּשִׁיחַ. העולם הנגלה לעינינו מורכב מחלקים ופרטים רבים, שחלקם אף נראים לנו כסותרים, מנוגדים ואף נלחמים זה בזה. הרב קוק מסביר שכל הניגודיות הנראית עתה הינה זמנית - העולם הולך ומתקדם למציאות שלמה יותר וכך מבאר את דעת רבי אליעזר האומר שמותר לצאת עם חרב בשבת הואיל והיא מהווה תכשיט לנושא אותה. שאלו בגמרא את רבי אליעזר: אם אכן חרב היא תכשיט מדוע לימות המשיח תבוטל ולא יזדקק לה כלל כפי שנאמר - "וּכְתַבְתּוּ חֲרֻבוֹתָם לְאֵתִים" [ישעיהו ב, ד]? והשיב: "לפי שאינם צריכים" [שבת סג]. לפי פירושו של הרב קוק דברי רבי אליעזר מתארים את התהליך שאותו עוברים אומות העולם: בשלב ראשון כל כוח הקיים בעולם נדרש לפתח את עצמו בצורה שלמה וטובה - "כדי לתמוך (להשלים) את כל גוי על פי צביונו (אופיו) המיוחד", ומשום שהדבר מביא לחיכוכים עם אומות אחרות המבטאות כוחות שונים, יש צורך בחרב. "אמנם בימות המשיח לעת אשר תתבשל האנושיות לגמרי אז יסור כח הניגוד משורשו, ושינוי הראוי להימצא בין העמים יעמוד על פי מערכה משטרית כאותה המערכה של האברים הפרטיים של גוף שלם". בגוף, כל האיברים פועלים כיחידה אחת אף על פי שלכל איבר תפקיד מיוחד. אולם, כל אחד בתחומו תורם לכלל האישיות. כך גם הכוחות הלאומיים תורמים ל"הופעת מלכות ה' בתבל. שהיא עיקר המשיחיות ותכליתה - דהיינו, שישוב הניגוד האנושי שהיה לכתחילה... להיות לכח אחד שכולו מקושר זה בזה בחטיבה של אחדות גמורה" [עין איה, שבת ו, מד-מה].

וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית בֶּן דָּוִד בָּא. יֵשׁ לָךְ לְהַתְּבוּנָה, כִּי אֵין רְאוּי לְמִשִּׁיחַ רַק הַמְּסַפֵּר שֶׁהוּא אֲחֵר הַשְּׁבָעָה, וְזֶהוּ מְדַרְגֵת הַמְּשִׁיחַ לְמִי שֶׁיִּדְעַע מְדַרְגָתוֹ שֶׁל מִשִּׁיחַ וּמַעֲלָתוֹ הָעֲלִיּוֹנָה. כִּי מְדַרְגֵת עוֹלָם הַזֶּה מְדַרְגָתוֹ מְסַפֵּר שְׁבָעָה בְּלִבָּד, מִפְּנֵי כִּי מְדַרְגֵת הַמְּשִׁיחַ עַל עוֹלָם הַזֶּה, וְעוֹלָם הַזֶּה הוּא מְיֻסָּד עַל ז'. וּבְמִסְכַּת עֲרֻכִין (ג, ב): כְּנֹר שֶׁל מְקַדָּשׁ שֶׁל ז' נִימִין, שְׁנֵאמַר (תהלים טו, יא): שְׁבַע שְׁמֻחוֹת, אֵל תִּקְרֵי שְׁבַע, אֶלָּא שְׁבַע. וְלִימֹת הַמְּשִׁיחַ שֶׁל שְׁמוֹנֵה נִימִין, דְּכָתִיב (תהלים יב, א): לְמַנְצַחַ עַל הַשְּׁמִינִית. וְעוֹלָם הַבָּא עֲשָׂרָה נִימִין, שְׁנֵאמַר (תהלים צב, ד): עָלֵי עֲשׂוֹר וְעָלֵי נֶבֶל, וְאֹמַר (תהלים לג, ב): הֲדוּ לֵה' בְּכִנּוֹר בְּנֶבֶל עֲשׂוֹר וְגו'. וְעוֹלָם הַבָּא, אֲיֵדִי דְנִפְיֵשׁ נִימִין דִּידֵיהּ נִפְיֵשׁ קְלִיָּה כְּנֶבֶל, קְרִי לֵיהּ נֶבֶל, עַד כָּאן. וּפְרָשְׁנוּ זֶה לְמַעַלָּה, כִּי עוֹלָם הַזֶּה שְׁלֵמוֹתוֹ וּמַעֲלָתוֹ שֶׁיֵּשׁ בוֹ רְבוּי שְׁלֵם בְּלֹא חֲסָרוֹן. וְלִכְךָ רְאוּי שִׁיְהִיָּה כְּנֹר, שֶׁהוּא הַשְּׁמֻחָה וְהַשְּׁבַח אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּפִי הַשְּׁלֵמוֹת אֲשֶׁר הוּא בְּעוֹלָם. כִּי הַשְּׁלֵמוֹת בְּעוֹלָם הוּא רְבוּי שֶׁהוּא בְּעוֹלָם. וּמְסַפֵּר שְׁבָעָה תְּמוּצָא בְּכָל מְקוֹם עַל הָרְבוּי, כְּמוֹ: בְּדָרְךָ אַחַת יֵצְאוּ וּבְשְׁבָעָה דְרָכִים יִנְוְסוּ (דברים כח, ז), כִּי שְׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם (משלי כד, טו), וְכֵן הִרְבָּה. וְלִכְךָ הִיָּה כְּנֹר בְּמִקְדָּשׁ שֶׁל שְׁבָעָה נִימִין, שֶׁהַשְּׁמֻחָה שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, דְּהֵינּוּ מִפְּנֵי הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁיֵּשׁ בוֹ הָרְבוּי, וְזֶהוּ שְׁלֵמוֹתוֹ. וְלִפְיָךְ הַכְּנֹר, שֶׁהוּא הַשְּׁמֻחָה הַמוֹרָה עַל הַשְּׁלֵמוֹת, יִהְיֶה מִן שְׁבָעָה נִימִין.

אֲבָל לִימֹת הַמְּשִׁיחַ הוּא מְדַרְגָה יוֹתֵר עַל זֶה. כִּי לִימֹת הַמְּשִׁיחַ יִתְאַחַד הָרְבוּי אֲשֶׁר הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה עַל יְדֵי הַמְּשִׁיחַ, וְלִכְךָ הַכְּנֹר הוּא שֶׁל שְׁמוֹנֵה. כִּי הַשְּׁמִינִי הוּא נֶגֶד הָאֲחָדוֹת אֲשֶׁר הוּא לְאֵלוֹ הַשְּׁבָעָה, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּהֵם הָרְבוּי, וְלִכְךָ הַכְּנֹר הוּא שֶׁל שְׁמוֹנֵה נִימִין. וְעוֹלָם הַבָּא, שִׁיְהִיָּה הַסְּתַלְקוֹת הַגְּשָׁמִי, וְיִהְיֶה הָעוֹלָם קְדוֹשׁ וְנִבְדָּל מִן הַגְּשָׁמִי, וְלִכְךָ יִהְיֶה לְכְנֹר עֲשָׂרָה נִימִין. כִּי הַעֲשִׂירִי הוּא קְדוֹשׁ, מוֹרָה עַל מְדַרְגָה נִבְדָּלָת לְגַמְרֵי, לִכְךָ יִהְיֶה לְכְנֹר לְעוֹלָם הַבָּא עֲשָׂרָה נִימִין.

ובמוצאי שביעית יבוא בן דוד. עליך להתבונן ולדעת, כי אין ראוי למשיח שיבוא אלא לאחר שבע, כי מדרגת המשיח מעל השבע, למי שידוע את מעלתו הגבוהה של המשיח. העולם הזה במדרגת המספר שבע, ומפני שמעלת המשיח מעל העולם הזה, לכן מדרגתו מעל למספר שבע. אמרו חכמים במסכת ערכין, כינור של בית המקדש של שבעה¹ מיתרים, שנאמר: שובע שמחות, אל תקרי שובע אלא שבע. כינור של ימות המשיח של שמונה מיתרים, שנאמר: למנצח על השמינית. ושל העולם הבא של עשרה מיתרים, שנאמר: עלי עשור ועלי נבל, ועוד נאמר: הודו לה' בכינור בנבל עשור וכו'. וכינור של העולם הבא נקרא נבל, מפני שמרובים מיתריו, הוא משמיע קול כנבל. בארנו ענין זה בפרק יט. שלמות העולם הזה, שיש בו ריבוי שלם ללא חסרון, לכן ראוי שהכינור, המביע את השמחה והשבח לה' יתברך, מותאם לשלמותו של העולם. השלמות היא כפי הריבוי בעולם. הריבוי בעולם הזה מבטא במספר שבע, כמו שנאמר: בדרך אחד יצאו אליך ובשבעה דרכים ינוסו לפניך, וכן נאמר: כי שבע יפול צדיק וקם, וכן עוד פסוקים רבים. לכן הכינור שהיה במקדש של שבעה מיתרים, דהיינו שמחה המביעה את השלמות, והשלמות היא הריבוי שקיים בעולם, על כן הכינור, שהוא כלי המבטא את השמחה, ראוי שיהיה בעל שבעה מיתרים.

ימות המשיח הם במעלה גבוהה יותר מאשר שלמות העולם הזה, כי בימות המשיח הריבוי יתאחד לדבר אחד על ידי המשיח. המספר שמונה הוא האחדות של הרבוי שבמספר שבע. על כן הכינור של ימות המשיח יהיה של שמונה מיתרים. לעולם הבא, שיהיה עולם רוחני, עולם קדוש, הנבדל מהגשמי, יהיו בכינור עשרה מיתרים, כי המספר עשר מלמד על קדושה ועל נבדלות מהחומר, לכן בכינור יהיו עשרה מיתרים.

העולם הזה
בשלמותו הוא
במדרגת השבע

המשיח במדרגת
השמונה, ועולם
הבא במדרגת
העשר

